

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยพยากรณ์พฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน เขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร อำเภอสีกา จังหวัดตรัง

ธัชชัย สุขยัง*, สุวัฒน์ ศิริแก่นทราย*, ธนศิลป์ สลีอ่อน**

*คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยอกลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

**สาขาวิชาการสาธารณสุขชุมชน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

✉ Thanusin.sa@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเชื้อ ปัจจัยเสริมและปัจจัยพยากรณ์ต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้านเขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร อำเภอสีกา จังหวัดตรัง รูปแบบการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Analytical Study) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือแม่บ้านจำนวน 180 คน โดยการสุ่มตัวอย่างขั้นแรกแบบแบ่งชั้นภูมิ และขั้นที่สองสุ่มแบบมีระบบ เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ.2567 โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างแม่บ้านมีพฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.11 ($\bar{X}=3.56$, $SD.=0.47$) ปัจจัยที่มีผลร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน ได้ร้อยละ 46.10 ดังสมการ $Y=0.998+0.337$ (การเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานราชการจัดให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอันตราย) $+0.190$ (การมีช่องทางรับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน มากกว่า 1 ช่องทาง) $+0.155$ (การรับรู้อุปสรรคในการคัดแยกขยะอันตราย) -0.196 (การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการคัดแยกขยะอันตราย) $+0.169$ (การรับรู้ความรุนแรงในการคัดแยกขยะอันตราย)

ดังนั้น จากผลการศึกษานี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนและเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนที่ถูกต้องสำหรับแม่บ้านในช่องทางต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ปัจจัยพยากรณ์, พฤติกรรมคัดแยกขยะอันตราย, แม่บ้าน

Article info:

Received: Apr 21, 2024

Revised: Jun 19, 2024

Accepted: Jun 20, 2024

Original article

Factors predicting household hazardous waste separation behavior toward housewives in Na Muang Peth Sub-District Municipality, Sikoa District, Trang Province

Thatchai Sukyang*, Suwat Sirikaensai*, Thanusin Saleeon**

*Faculty of Public Health, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage, Pathumthani Province

**Community Public Health Program, Faculty of Public Health, Burapha University

✉ Thanusin.sa@go.buu.ac.th

Abstract

The purpose of this study was to identify the predisposing, enabling, reinforcing, and predicting factors that influence household hazardous waste separation behavior among housewives in Na Muang Phet Sub-district Municipality, Sikoa District, Trang Province. This research employed a cross-sectional analytical design. The sample consisted of 180 housewives. Sampling was conducted in two stages: first, stratified random sampling, followed by systematic random sampling. Data were collected in January and February 2024 using a researcher-constructed questionnaire. Descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistics, including stepwise multiple regression analysis, were used to analyze the data.

The study found that 51.11% of the housewives exhibited moderate levels of household hazardous waste separation behavior. Predictive factors explained 46.10% of the variance in this behavior, as demonstrated in the following regression equation: $Y = 0.998 + 0.337$ (Participation in government-organized activities providing knowledge about hazardous waste separation) $+ 0.190$ (Access to multiple information channels regarding household hazardous waste separation) $+ 0.155$ (Perceived barriers to hazardous waste separation) $- 0.196$ (Perceived risk opportunities in hazardous waste separation) $+ 0.169$ (Perceived severity of hazardous waste separation).

Based on the findings, relevant organizations should organize training workshops to equip housewives with the knowledge and skills necessary for effective hazardous waste separation. Additionally, accurate and practical information about household hazardous waste separation should continue to be disseminated through multiple communication channels.

Keywords: Factors predicting, hazardous waste separation behavior, housewives

บทนำ

สถานการณ์ของเสียอันตรายจากชุมชนในประเทศ 7.54 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของขยะมูลฝอยจะเห็นได้ว่าปริมาณขยะอันตรายมีปริมาณสูงกว่าค่าเป้าหมายตาม แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย พ.ศ. 2564 เกิดขึ้นประมาณ 669,518 ตัน เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จำนวน 435,187 ตัน (ร้อยละ 65) และของเสียอันตรายชุมชน ประเภทอื่น ได้แก่ แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ภาชนะบรรจุ สารเคมี กระป๋องสเปรย์ จำนวน 234,331 ตัน (ร้อยละ 35) ของเสียอันตรายชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะซาก ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่มีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปีเนื่องจากมีความต้องการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า และ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น มีการเปลี่ยนอุปกรณ์บ่อย ขึ้นเพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์และอุปกรณ์บางส่วนที่มีคุณภาพต่ำ อายุการใช้ งานของผลิตภัณฑ์ไม่ยาวนาน ก่อให้เกิดเป็นของเสียอันตราย ชุมชนเพิ่มขึ้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2565) จังหวัดตรังในปี 2565 มีปริมาณของเสียอันตราย จากชุมชน จำนวน 558.85 ตัน และเป็นซาก ผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (waste from electrical and electronic equipment: WEEE) จ ำ น ว น 196.51 ตัน สถานการณ์การจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน จังหวัดตรัง พบว่าองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นเกือบทุกแห่ง ยังไม่มีระบบ บริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนที่เป็นระบบครบ วงจร ตั้งแต่การคัดแยก รวบรวม ขนส่งและกำจัด ภายในปี พ.ศ. 2570 องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โดยเฉพาะ เทศบาลตำบลนาเมืองเพชร ต่อดำเนินการคัดแยก ขยะ อันตรายที่มาจากชุมชนออกจากขยะมูลฝอยประเภทอื่น ให้ได้ อย่างน้อยร้อยละ 5.00 ตามเกณฑ์ชี้วัดค่าเป้าหมายแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย (พ.ศ. 2565 - 2570) (กรมควบคุมมลพิษ, 2565) เทศบาลตำบลนาเมืองเพชรดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยครอบคลุมทั้ง 7 หมู่บ้าน มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้เฉลี่ย วันละ 3 ตัน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของขยะมูลฝอยของ เทศบาลตำบลนาเมืองเพชร พบว่าองค์ประกอบของขยะมูลฝอยได้แก่ ขยะอินทรีย์ ร้อยละ 40.22 ขยะรีไซเคิล ร้อยละ

29.58 ขยะทั่วไป ร้อยละ 32.66 และขยะอันตราย ร้อยละและ ในการคัดแยกขยะหน้าเตาเผา พบว่ามีขยะอันตราย เช่น แบตเตอรี่โทรศัพท์ ถ่านไฟฉาย หลอดตะเกียบ กระป๋อง สเปรย์ เป็นต้น ปะปนมากับขยะประเภทอื่นเป็นจำนวนมาก ขยะอันตรายเหล่านี้จะต้องถูกคัดแยกออกมาจากต้นทางคือครัวเรือน และปัจจัยสำคัญคือผู้ที่ดำเนินการส่วนใหญ่ในครัวเรือนคือแม่บ้าน แต่ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หากขยะอันตรายเหล่านี้ปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และจะส่งผลกระทบต่อ สุขภาพ และการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตำบลนา เมืองเพชร (สำนักงานเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร, 2565) จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาปัจจัยในการแก้ไขปัญหาการ คัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยนำแนวคิดแบบจำลองสุขภาพ (The PRECEDE model) ของ Green (Green et al., 1991) โดยนำขั้นตอนที่ 4 มา ประยุกต์ใช้ในการศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมต่อ พฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน เขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษานำเสนอให้กับเทศบาลตำบลนา เมืองเพชรใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมให้ ประชาชนคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะมูลฝอยทั่วไปและ ทั้งขยะอันตราย การนำส่งไปกำจัดให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมและ พฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน เขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพยากรณ์พฤติกรรม การคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้านเขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมสามารถร่วมกัน พยากรณ์พฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของ แม่บ้านเขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร อำเภอสิเกา จังหวัดตรังได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำแนวคิดแบบจำลองสุขภาพ (The PRECEDE model) ของ Green (Green et al., 1991) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมของคนเกิดขึ้นเนื่องจากมีสาเหตุและเกิดได้หลากหลายปัจจัยในการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพหาก จะกระทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพต้องมีการ วิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมเพื่อให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมให้ทราบแน่ชัดตามแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำ ขั้นตอน ที่ 4 มาประยุกต์ใช้ เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรม การคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน ของแม่บ้านเขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร อำเภอสีกา จังหวัดตรัง ทั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องจำนวน 14 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกที่อาศัยในครัวเรือน ปัจจัยนำด้านการรับรู้ จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้อุปสรรคในการคัดแยกขยะอันตราย การรับรู้ประโยชน์ในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน การรับรู้สิ่งชักจูงนำไปสู่ การจัดการขยะอันตราย และการรับรู้ความสามารถของตน ต่อการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน และปัจจัยเอื้อ จำนวน 1 ตัวแปร การมีตำแหน่งทางสังคมและการเป็น สมาชิกของชมรมในชุมชน และปัจจัยเสริม 2 ตัวแปร ได้แก่ การมีช่องทางการรับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตราย และการเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานราชการจัดให้ ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอันตราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Analytical Study) โดยเก็บข้อมูลช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ.2567 ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบล นาเมืองเพชร อำเภอสีกา จังหวัดตรัง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ แม่บ้านในครัวเรือนและมีบทบาทในการจัดการและคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนที่อาศัยใน เขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร อำเภอสีกา จังหวัดตรัง จำนวน 2,126 ครัวเรือน (สำนักงานเทศบาลตำบลนาเมือง เพชร, 2566) กลุ่มตัวอย่าง คือแม่บ้าน จำนวน 180 คน โดย กำหนดขนาดตัว ตัวอย่างเป็นจำนวนเท่าของตัวแปรด้วย Rule of Thumb ใน

อัตราส่วน 1:10 (Comrey and Lee, 1992) (Nunnally, 1967) มีจำนวนตัวแปรที่ผู้วิจัยกำหนดเพื่อศึกษา จำนวน 14 ตัวแปร จะได้ตัวอย่างจำนวน 140 คน และเพื่อ ป้องกันการคลาดเคลื่อนของตัวแปร จึงเพิ่มอีกร้อยละ 30 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 182 คน ในการศึกษาครั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 180 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.36 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 70 (Babbie, 1998) เกณฑ์คัดเข้าได้แก่ ตัวอย่างมี คุณลักษณะเป็นแม่บ้านในครัวเรือนที่อาศัยใน 7 หมู่บ้าน เขต เทศบาลตำบลนาเมืองเพชร ในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ได้แก่ บ้านห้วยไทรบ้านเขาแก้ว บ้านน้ำคำบ้านนาเมืองเพชร บ้านไทรห้อย บ้านกลิ้งกลอง และบ้านเขาเพดาน สามารถเขียนและสื่อสารภาษาไทยได้ ยินดีเข้าร่วมการวิจัย ด้วยความสมัครใจ เกณฑ์คัดออก ปฏิเสธการตอบ แบบสอบถามหรือย้ายออกนอกเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนา เมืองเพชร กำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เพื่อหาแม่บ้านใน ครัวเรือนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน คำนวณจำนวนตัวอย่าง ตามสัดส่วน (Proportion to size) ของจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic random sampling) โดยเรียงลำดับบ้านเลขที่ของแต่ละหมู่บ้าน และกำหนดช่วงการสุ่ม (Sampling interval) ในแต่ละหมู่บ้านโดยใช้สูตรคำนวณ ช่วงห่างจาก สูตร $N/n = 2,126/182 = 11.68$ หรือประมาณ 12 ครัวเรือนวิธีเก็บข้อมูล โดยเก็บ 1 ครัวเรือนวันไป 12 ครัวเรือน ของแต่ละหมู่บ้านทำการสุ่มเก็บข้อมูลจนครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลและ ปัจจัยนำจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประจำ รายได้ ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน บทบาท ทางสังคม เป็นแบบตรวจรายการ (Check list) ส่วน แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับขยะอันตรายในครัวเรือนและการ คัดแยกขยะอันตราย จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบทดสอบ 4 ตัวเลือก (Multiple choices) เกณฑ์การแปลผลแนวคิด ของ บลูม (Bloom, Madaus and Hastings, 1971) แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ ดังนี้ คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึงความรู้ระดับสูง คะแนนระหว่าง

ร้อยละ 60-79 หมายถึงความรู้ระดับปานกลาง และคะแนน ต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึงความรู้ระดับต่ำ ส่วนการรับรู้ เกี่ยวกับขยะอันตรายในครัวเรือนและการคัดแยกขยะอันตราย จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ ความรุนแรง การรับรู้อุปสรรคในการคัดแยกขยะอันตราย การรับรู้ประโยชน์ในการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน การรับรู้สิ่งชักจูงนำไปสู่การจัดการขยะอันตราย และการรับรู้ ความสามารถของตนเองต่อการจัดการขยะอันตรายในครัวเรือน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ปานกลาง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แบ่งเป็น ข้อคำถามเชิง บวกและเชิงลบ เกณฑ์การแปลผลตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง มีค่าคะแนน 3.67-5.00 ระดับปานกลาง มีค่าคะแนน 2.34-3.66 และต่ำมีค่าคะแนน 1.00-2.33 ส่วนที่ 2 ปัจจัยเชื้อ จำนวน 2 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง ปฏิบัติ บางครั้ง ปฏิบัติ น้อยครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ เกี่ยวกับการ เข้าถึงระบบกำจัดขยะของเทศบาล และการเข้าร่วมกิจกรรม การให้ความรู้ของหน่วยงานราชการเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตราย ส่วนที่ 3 ปัจจัยเสริม จำนวน 2 ข้อ เป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง ปฏิบัติ บางครั้ง ปฏิบัติ น้อยครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ เกี่ยวกับการ ช่องทางในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตรายจากบุคคลในครัวเรือนและเพื่อนบ้าน ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัติ น้อยครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ แบ่งเป็น ข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ เกณฑ์การแปลผลตามแนวคิด ของเบสท์ (Best, 1977) แบ่งเป็น 3 ระดับคือ พฤติกรรม ระดับสูง มีค่าคะแนน 3.67-5.00 ระดับปานกลางมีค่าคะแนน 2.34-3.66 และระดับต่ำมีค่าคะแนน 1.00-2.33 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ในเดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ.2567 ดำเนินการเก็บ ข้อมูลโดยทีมผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยที่ผ่านการชี้แจงและฝึกอบรมเกี่ยวกับกระบวนการและเครื่องมือเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้กำหนดให้แม่บ้านเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม หากพบว่าใน ครัวเรือนนั้นแม่บ้านไม่สามารถตอบ

แบบสอบถามได้หรือแม่บ้านไม่อยู่ให้ข้ามไปเก็บข้อมูลในครัวเรือนถัดไป และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยคะแนนความสอดคล้องข้อคำถามรายข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ทุกข้อคำถามได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00 และทดสอบความเชื่อมั่นของข้อคำถามใน แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับขยะอันตรายในครัวเรือนและการ คัดแยกขยะอันตราย ใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder- Richardson method) โดยสูตร KR-20 ได้ค่าเท่ากับ 0.81 ทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือนำไปทดลอง ใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่ม ตัวอย่าง คือแม่บ้านในพื้นที่เทศบาลในจังหวัดตรัง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่ารายด้าน 3 ด้าน (ปัจจัยนำปัจจัยเชื้อ และปัจจัยเสริม) เท่ากับ 0.82 0.81 และ 0.82 ตามลำดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD.) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับขยะอันตรายในครัวเรือนและการคัดแยกขยะอันตราย การรับรู้ด้านต่างๆ และพฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) วิเคราะห์ความสามารถของปัจจัยในการร่วม พยากรณ์พฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของ แม่บ้านเขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยตัวแปรต้นและตัวแปรตามต้องมี มาตรฐานวัดตั้งแต่ interval scale ขึ้นไปและต้องมีความสัมพันธ์ กันเชิงเส้นตรง (Linear relationship) มีค่าความแปรปรวน ของความคลาดเคลื่อนคงที่ (Homoscedasticity) พิจารณา จากค่า Durbin-Watson อยู่ในช่วง 1.5-2.5 และค่าเฉลี่ย ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0 และทุกตัวแปรต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) พิจารณาจากค่า VIF ทุก

ตัวมีค่าน้อยกว่า 10 และค่า Tolerance ไม่ต่ำกว่า 0.20 กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย รหัสจริยธรรมการวิจัย COE NO.RUTS-IRB.2566.167/10.11 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2566

ผลการวิจัย

1. พบว่าข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 47-59 ปี ร้อยละ 37.20 อายุเฉลี่ย 47.67 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.90 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/อนุปริญญา ร้อยละ 35.0 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน ร้อยละ 56.11 มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนจำนวน 15,483.33 บาท ต่อ เดือน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม/ประมง ร้อยละ 38.33 ไม่มี ตำแหน่งทางสังคมและไม่ได้เป็นสมาชิกของชมรม ร้อยละ 94.44 ดังตารางที่ 1

2. ปัจจัยนำ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับ ขยะอันตรายในครัวเรือนและการคัดแยกขยะอันตราย อยู่ใน ระดับสูง ร้อยละ 48.33 ($\bar{X}=7.17$, $SD.=1.55$) การรับรู้โอกาส เสี่ยงอยู่ใน ระดับสูง ร้อยละ 92.20 ($\bar{X}=4.52$, $SD.=0.59$) การ รับรู้ความรุนแรง อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 91.10 ($\bar{X}=4.08$, $SD.=0.63$) การรับรู้อุปสรรค อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 57.80 ($\bar{X}=3.47$, $SD.=0.74$) การรับรู้ประโยชน์ในการจัดการ ขยะอันตรายในครัวเรือน อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 93.30 ($\bar{X}=4.33$, $SD.=0.57$) การรับรู้สิ่งชักจูงนำไปสู่การจัดการ ขยะอันตราย อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 95.0 ($\bar{X}=4.38$, $SD.=0.59$) และการรับรู้ความสามารถของตนต่อการจัดการ ขยะอันตรายในครัวเรือน อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 92.20 ($\bar{X}=4.37$, $SD.=0.59$) ดังตารางที่ 2

3. ปัจจัยเอื้อ การสนับสนุนทางสังคมพบว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานราชการจัดให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอันตราย ทุกครั้ง ร้อยละ 34.40 เข้าร่วม บางครั้ง และ ไม่เคยเข้าร่วม ร้อยละ 65.60 การเข้าถึงระบบ กำจัดขยะของเทศบาล ร้อยละ 90.50 และมีตำแหน่งทาง สังคมและเป็นสมาชิกของชมรม ร้อยละ 5.56

4. ปัจจัยเสริม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีช่องทางการ ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน มากกว่า 1 ช่องทาง ร้อยละ 46.40 และการได้รับคำแนะนำ เกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตราย จากบุคคลในครัวเรือนและ เพื่อนบ้าน ร้อยละ 57.60

5. พฤติกรรมการการคัดแยกขยะอันตรายใน ครัวเรือนของแม่บ้านเขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร อยู่ใน ระดับปานกลาง ร้อยละ 51.11 ($\bar{X}=3.56$, $SD.=0.47$) โดย พบพฤติกรรมที่สำคัญ เช่น การแยกหลอดไฟ ถ่านไฟฉายที่ไม่ ใช้แล้วออกจากขยะมูลฝอยประเภทอื่นๆ ทุกครั้ง ทำได้ ร้อย ละ 50.56 มีการแยกขยะเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ขยะทั่วไป ขยะอันตราย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตรายก่อนทิ้งทุกครั้ง ทำได้ ร้อยละ 40.00 และนำขยะอันตรายที่คัดแยกไปทิ้งยังจุด รวบรวมขยะอันตรายที่เทศบาลกำหนดปฏิบัติได้เกือบทุกครั้ง ร้อยละ 30.56

6. ปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการการคัด แยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้านเขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร จากการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรม การการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้านเขต เทศบาลตำบลนาเมืองเพชร ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ หน่วยงานราชการจัด ให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอันตราย ($p\text{-value} < 0.001$) การมีช่องทางรับข่าวสารเกี่ยวกับการคัด แยกขยะอันตรายในครัวเรือนมากกว่า 1 ช่องทาง ($p\text{-value} < .001$) การรับรู้อุปสรรคในการคัดแยกขยะอันตราย ($p\text{-value} < .001$) การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการคัดแยกขยะ อันตราย ($p\text{-value} = .004$) และการรับรู้ความรุนแรงในการ คัดแยกขยะอันตราย ($p\text{-value} = .040$) และตัวแปรทั้ง 5 ตัวสามารถร่วมพยากรณ์พฤติกรรมการการคัดแยกขยะอันตราย ในครัวเรือนของแม่บ้าน ได้ร้อยละ 46.10 ดังตารางที่ 3 สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์พฤติกรรมการการคัดแยกขยะ อันตรายในครัวเรือน ได้ดังนี้ $Y = 0.998 + 0.337$ (การเข้า ร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานราชการจัดให้ความรู้เรื่องการคัดแยก ขยะอันตราย) $+ 0.190$ (การมีช่องทางรับข่าวสารเกี่ยวกับ การคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน มากกว่า 1 ช่องทาง) $+ 0.155$ (การรับรู้อุปสรรคในการคัดแยกขยะอันตราย) $- 0.196$ (การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการคัดแยกขยะอันตราย) $+ 0.169$ (การรับรู้ความรุนแรงในการคัดแยกขยะอันตราย)

สรุปและการอภิปรายผล

ในการศึกษานี้กลุ่มแม่บ้านมีพฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน อยู่ในระดับปานกลางและทราบปัจจัยร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน ได้ร้อยละ 46.10 จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานราชการจัดให้ ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอันตราย การมีช่องทางรับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน มากกว่า 1 ช่องทาง การรับรู้อุปสรรคในการคัดแยกขยะอันตราย การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการคัดแยกขยะอันตราย และการรับรู้ความรุนแรงในการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน ($p\text{-value} < .001, .001, .001$ และ $p = .004, .040$ ตามลำดับ)

1. ในการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้อุปสรรคในการคัดแยก ขยะอันตรายเป็นปัจจัยที่มีผลทางบวกต่อพฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรพร ภูเอี่ยม และสรัญญา ถีป้อม (2564) ที่พบว่ากลุ่ม ตัวอย่างมีความไม่สะดวก มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ สิ้นเปลืองเวลา หรือการสิ้นเปลืองพื้นที่ในการเก็บรวบรวม ขยะอันตรายในครัวเรือนแต่ก็ยังมีการพิจารณาถึงข้อดีข้อเสีย การคาดคะเนผลกระทบทางบวกที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังจาก มีการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน

2. การรับรู้ความรุนแรงในการคัดแยกขยะอันตราย เป็นปัจจัยทางทัศนคติที่มีผลทางบวกต่อพฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน สอดคล้องกับ การศึกษาของ นฤญา ยางธิดา, พันธุ์ทิพย์ หินหุ้มเพชร, และ ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์ (2563) ที่พบว่า การคัดแยกขยะใน ครัวเรือนเป็นผลมาจากการมีทัศนคติ ความเชื่อ ความคิด สามารถนำสู่การกระทำของพฤติกรรมภายในซึ่งทำหน้าที่ ควบคุมพฤติกรรมภายนอก เช่น ประเด็นการมีความเชื่อว่า หากเก็บสะสมขยะอันตรายไว้ในครัวเรือนอาจจะส่งผลให้เกิด การรื้อไหลของสารเคมี และการสัมผัสกับสารเคมีในผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช้แล้วทั้งที่เกิดจากการตั้งใจหรือไม่ตั้งใจทำให้เกิดโรคหรือมีความรุนแรงต่อสุขภาพได้ จึงมีการคัดแยกขยะอันตรายไว้เป็นจุดเฉพาะ และสอดคล้องกับการศึกษาของ จักรกฤษณ์ พลราชม และ สายฝน กลางชมพู (2565) ที่พบว่า การการมุ่งเน้นให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมภายในตัวบุคคล โดยให้มีทัศนคติที่ดี

ต่อการคัดแยกขยะมูลฝอยจะส่งผลให้เกิด พฤติกรรมภายนอก ตัวบุคคลคือการคัดแยกขยะมูลฝอยใน ครัวเรือนได้

3. การรับรู้โอกาสเสี่ยง จากการวิจัยพบว่าการรับรู้โอกาสเสี่ยงมีผลทางลบต่อพฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวริษฐา แสงยางใหญ่, ศรีรัตน์ ล้อมพวงค์, และบุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2562) ที่พบว่าการรับรู้โอกาสเสี่ยงมีผลทางบวกต่อพฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีโอกาสเสี่ยง แต่ไม่มีผลโดยตรงต่อสุขภาพ ขยะอันตรายในครัวเรือนแม้ว่า ได้เก็บรวบรวมไว้แต่ไม่ทราบว่าจะจัดการอย่างไรหรือนำไปทิ้ง ที่ใด จึงแยกเก็บไว้อย่างนั้น ทำให้ตัวเองไม่รู้สึกหรือเชื่อว่า ตนเองกำลังอยู่ในความเสี่ยงและอาจเกิดอันตรายได้ ทั้งนี้ บางส่วนก็ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานราชการจัดให้ ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอันตราย ทำให้การรับรู้โอกาส เสี่ยงมีน้อย

4. การเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานราชการจัดให้ ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอันตรายมีผลทางบวกต่อ พฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของ แม่บ้าน สอดคล้องกับการศึกษาของนาลักษณ์ อันบางเขน และวณิชชา คันธสร (2565) ที่พบว่าการให้ความรู้และปรับ ทัศนคติที่ดีมีผลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมและพฤติกรรม การแยกขยะในครัวเรือน และการศึกษาของศรินทิพย์ บุญจันทร์ และจักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ (2561) ที่พบว่าการเข้าร่วม การอบรมเป็นกระบวนการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และความชำนาญเกี่ยวกับการคัดแยกขยะจนกระทั่งผู้เข้ารับ การอบรมเกิดการเรียนรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การคัดแยกขยะได้

5. การมีช่องทางรับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนมากกว่า 1 ช่องทางเป็นปัจจัยมีผลทางบวกต่อพฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายใน ครัวเรือนของแม่บ้าน สอดคล้องกับการศึกษาของศรินทร์ ทิพย์ บุญจันทร์ และจักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ (2561) ที่พบว่าการ รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากแหล่งต่างๆ เป็นแรงผลักดันให้มี ผลกระตุ้นต่อพฤติกรรม การคัดแยกขยะ โดยเฉพาะสื่อทาง โทรทัศน์ บุคคลต่างๆ ที่มีบทบาททางสังคม รวมถึงวิทยุ สอดคล้องกับการศึกษาของอาทิตยา เหนือพันธุ์เดช (2559) ที่พบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

จากแหล่งต่างๆ เช่น โทรศัพท์ ตัวบุคคล เป็นต้น จะเป็นตัวกระตุ้นต่อการเกิดพฤติกรรม การคัดแยกขยะ

6. พฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของแม่บ้าน ในการศึกษาครั้งนี้อยู่ในระดับปานกลาง มีข้อค้นพบ ในประเด็นรายละเอียดพฤติกรรม เช่น การคัดแยกขยะอันตรายก่อนทิ้งโดยไม่รวมกับมูลฝอยสามารถปฏิบัติได้ทุก ครั้งเพียงร้อยละ 50 และนำขยะอันตรายที่คัดแยกไปทิ้งยังจุด รวบรวมขยะอันตรายที่เทศบาลกำหนดสามารถปฏิบัติได้ เกือบทุกครั้ง ร้อยละ 31 สอดคล้องกับการศึกษาของวีรวัลย์ แก้วบุญชูและคณะ ที่พบว่ากลุ่มประชากรในพื้นที่ชุมชนเมือง จะมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในระดับน้อยอาจ เนื่องจากวิถีชีวิตที่เร่งรีบและไม่มีความสะดวกในการคัดแยก ขยะ (วีรวัลย์ แก้วบุญชูและคณะ, 2562)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการคัดแยกขยะอันตราย ในครัวเรือนสำหรับแม่บ้านและเพิ่มการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ อันตรายในครัวเรือนที่ถูกต้องในช่องทางต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการศึกษารังต่อไป

ควรมีการนำผลการศึกษานี้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่เขตเทศบาลที่มีลักษณะความเป็นชุมชนชนบททั้งเมือง

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ภาคส่วนที่ได้ให้ความร่วมมือในการศึกษารังนี้

คณะสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Public Health, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Ubon Ratchathani Rajabhat University

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2565). รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565. สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2566, จาก <https://www.pcd.go.th>
- จักรกฤษณ์ พลราชม, & สายฝน กลางชมพู่. (2565). การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 31(3), 447-460.
- นภลัย อันบางเขน, & วณิชชา คันธสร. (2565). ปัจจัยตามแบบจำลองสุขภาพที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนของแม่บ้าน เขตเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์*, 2(2), 35-48.
- นฤญา ยางริสาร, พันธิพิทย์ หินห่มเพชร, & ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยครัวเรือนของผู้อยู่อาศัยในตำบลหนองกะท้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 28(1), 155-167.
- นูนัลลี, เจ. ซี. (Nunnally, J. C.). (1967). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.
- พัชรา พรภู้อยม, & สรัญญา ถีบ้อม. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายในครัวเรือนของประชาชนในตำบลบ้านป้อม อำเภอศรีมหา จังหวัดสุโขทัย. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอินทร์เทริน*, 2(2), 57-69.
- วิรัชญา แสงยางใหญ่, ศรีรัตน์ ล้อมพงศ์, & บุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดขยะครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา*, 12(1), 76-87.
- วีรวัลย์ แก้วบุญชู, อัจฉรา บัวทอง, & จารุวรรณ ศรีโสภา. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนกรณีศึกษา เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. ใน *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 20* (น. 15 มีนาคม 2562). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรินทร์ทิพย์ บุญจันทร์, & จักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้านในตำบลบึงพระอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 180-190.
- สำนักงานเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร. (2565). *สรุปรายงานประจำปี 2565*. เอกสารจัดสำเนา.
- สำนักงานเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร. (2566). *จำนวนประชากรแยกตามหมู่บ้าน*. สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2566, จาก <http://www.namoungpet.go.th/detail.php?id=9>
- อาทิตยา เหนือพันธุ์เดช. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะรีไซเคิลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- Babbie. (1998). *Survey research methods* (2nd ed.). USA.
- Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Bloom, B. S., Hastings, J. T., & Madaus, G. F. (1971). *Handbook on formative and summative evaluation of student learning*. New York: McGraw-Hill.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Green, L. W., & Kreutzer, M. W. (1991). *Health promotion planning: An educational and environmental approach* (2nd ed.). Mayfield Publishing Company.

ตารางที่ 1 คุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มแม่บ้านเขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร (n=180)

คุณลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1.อายุ (ปี)		
21-33	29	16.11
34-46	52	28.89
47-59	67	37.22
60-72	28	15.56
73-85	4	2.22
Mean= 47.67, SD.(12.90), Min=21, Max=82		
2.ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	1	0.56
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5	2.78
ประถมศึกษา	56	31.11
มัธยมศึกษา/อนุปริญญา	63	35.00
ปริญญาตรี	54	30.00
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.56
3.จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1-3	31	17.22
4-6	101	56.11
7-9	48	26.67
Mean=3.92, SD(1.52), Min= 1, Max=9		
4.อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	11	6.11
เกษตรกรรม/ประมง	69	38.33
พนักงานบริษัท	9	5.00
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	45	25.00
รับจ้างทั่วไป	21	11.67
อื่นๆ	25	13.89
5.รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)		
1,500 - 21,000	148	82.22
21,001 - 40,501	23	12.78
40,502 - 60,000	9	5.00
Mean=15,483.33, SD.=11,136.02, Min=1,500, Max=60,000		
6. มีตำแหน่งทางสังคมหรือเป็นสมาชิกของชมรมในชุมชน		
มี/เป็น	10	5.56
ไม่มี/ไม่เป็น	170	94.44

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของปัจจัยและพฤติกรรมการคัดแยกขยะอันตรายของแม่บ้าน เขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร (n=180)

	สูง		ปานกลาง		ต่ำ		$\bar{x}$	SD.	ระดับ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1.ความรู้เกี่ยวกับขยะอันตรายในครัวเรือนและการคัดแยกขยะอันตราย	87	48.33	64	35.56	29	16.11	7.17	1.55	สูง
2.การรับรู้โอกาสเสี่ยงการคัดแยกขยะอันตราย	166	92.22	13	7.22	1	0.56	4.52	0.59	สูง
3.การรับรู้ความรุนแรง การคัดแยกขยะอันตราย	164	91.11	13	7.22	3	1.67	4.08	0.63	สูง
4.การรับรู้อุปสรรคการคัดแยกขยะอันตราย	55	30.56	104	57.78	21	11.67	3.47	0.74	ปานกลาง
5.การรับรู้ประโยชน์ในการคัดแยกขยะอันตราย	168	93.33	11	6.11	1	0.56	4.33	0.57	สูง
6.การรับรู้สิ่งชักจูงนำไปสู่การคัดแยกขยะอันตราย	171	95.00	9	5.00	0	0.00	4.38	0.59	สูง
7.การรับรู้ความสามารถของตนต่อการคัดแยกขยะอันตราย	166	92.22	14	7.78	0	0.00	4.37	0.59	สูง
8.การสนับสนุนทางสังคม	135	75.00	36	20.00	9	5.00	4.39	0.74	สูง
9.พฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน	83	46.11	92	51.11	5	2.78	3.56	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนหาปัจจัยพยากรณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการคัดแยกขยะอันตรายใน ครัวเรือนของแม่บ้านเขตเทศบาลตำบลนาเมืองเพชร (n=180)

	b	Coefficients Std.Err.	β	t	p-value	Tolerance
Constant	0.998	0.387		2.578	.011*	
การเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานราชการจัดให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอันตราย (X_{13})	0.337	0.034	0.563	9.884	<.001*	0.927
การมีช่องทางรับข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือนมากกว่า 1 ช่องทาง (X_{12})	0.190	0.052	0.219	3.627	<.001*	0.825
การรับรู้อุปสรรคในการคัดแยกขยะอันตราย (X_9)	0.155	0.048	0.188	3.261	<.001*	0.903
การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการคัดแยกขยะอันตราย (X_6)	-0.196	0.068	-0.187	-2.893	.004*	0.718
การรับรู้ความรุนแรงในการคัดแยกขยะอันตราย (X_7)	0.169	0.081	0.139	2.071	.040*	0.667

หมายเหตุ: $P < .05^*$, Constant (a) =0.998, $R^2 =0.476$, R^2 Adjusted =0.461, $F=31.665$, Durbin-Watson= 1.728